

Muzeum Jindřichohradecka

únor 2023

OHLÉDNUTÍ ZA ROKEM 2022

Rok 2022 byl rokem, kdy nebyla uplatňována žádná proticovidová opatření v celostátním měřítku a kdy se tedy i činnost jindřichohradeckého muzea mohla začít vracet do své tradiční podoby. Po uplynutí roku lze konstatovat, že muzeum opět pracovalo v obvyklém záběru, ale že se stále ještě zcela nevrátilo předcovidové poměry. Zejména se tato skutečnost projevila v návštěvnosti muzea. Tento nemilý fakt byl podtržen nastupujícími problémy v celé české ekonomice.

Popsaný problém postihl odborný i ekonomicko-provozní úsek. Méně „škod“ vzniklo na odborném úseku. Práce se sbírkou muzea pokračovala v obvyklých rozměrech a muzeum realizovalo obvyklé množství výstav, přednášek, koncertů a dalších akcí. Především opět proběhly všechny tradiční velké akce pro veřejnost, tj. Velikonoční veselice, folklorní festival, sportovní akce Běž na věž a Jinohrátky. K významným výsledkům pracovníků muzea v uplynulém roce patří uspořádání odborné česko-moravsko-rakouské konference v rámci projektu Kulinářské dědictví, který byl zaměřen na transfery kultury stravování na lince Čechy-Morava-Vídeň v období let 1750 až 1918.

Práce muzea byla minimálně dotčena skutečností, že se město Jindřichův Hradec a Jihočeský kraj nedohodly na další spolupráci v provozování expozice Marie Hoppe-Teintzerové v bývalém zámeckém pivovaru. Muzeum proto celou expozici zapůjčilo Kulturnímu a vzdělávacímu centru Jindřichův Hradec a dále ji již neprovozuje.

Publikační činnost proběhla v tradičním rozsahu a edukace v expozicích navázala na úspěchy z předchozího roku a stala se tak trvalou významnou aktivitou našeho muzea.

Na ekonomicko-provozním úseku se však nepodařilo navázat na předcovidovou úroveň. Nutno ale poznamenat, že to je obecný problém v celém českém muzejnictví a že naše muzeum v tomto ohledu patří spíše k úspěšnějším. Cizinci se sice nevrátili, ale opět se objevily české organizované zájezdy. Návštěvnost tak sice ve srovnání s předchozím rokem mírně vzrostla, ale přesto byla přibližně o 35 % nižší, než je dlouhodobý průměr.

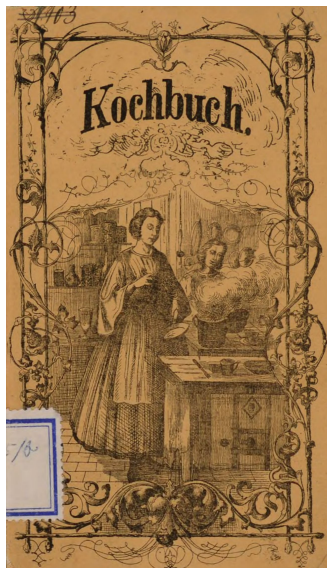
Opět došlo k problémům s vybalancováním finančního hospodaření. Důležité však je, že muzeum tuto věc zvládlo bez větších problémů a že na konci roku 2022 dosáhlo malého kladného hospodářského výsledku. Zde je nutno poděkovat zřizovateli muzea, jímž je Jihočeský kraj, že ve složitých ekonomických podmínkách zachoval podmínky pro plnohodnotnou práci muzea.

Rok 2022 byl spíše obtížným rokem, nicméně muzeum ho díky poctivé práci všech jeho pracovníků zvládlo úspěšně.

Děkuji jménem všech pracovníků muzea všem osobám a institucím, které naše muzeum v uplynulém roce 2022 nějakým způsobem podpořily.

Jaroslav Pikal

KUCHAŘSKÉ KNIHY V DIGITÁLNÍ KNIHOVNĚ MUZEA JINDŘICHOHRADSKA

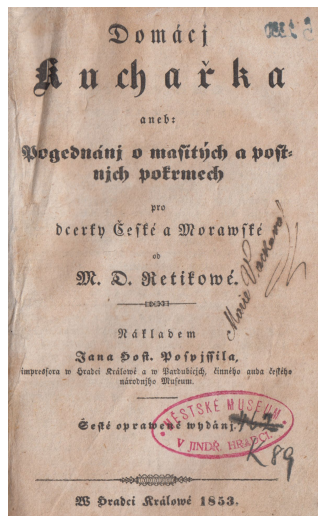
V roce 2022 probíhala stejně jako v předchozích letech digitalizace knih v Muzeu Jindřichohradecka. V rámci projektu Kulinařské dědictví/Kulinarisches Erbe ATCZ288 - ATCZ kulinarisch byla provedena digitalizace souboru téměř 50 kuchařských knih a příruček pro domácnost a hospodářství datovaných od první poloviny 18. do 20. století, která byla spolufinancována z programu INTE-RREG V-A Rakousko - Česká republika.

Vybrané digitalizované tituly jsou součástí fondů Jindřichohradecké tisky, Kramářské tisky, Regionální literatura, Rukopisy a Tisky do roku 1900. Některé jednotky pochází z domácností v jihovýchodních Čechách, další byly vydány nebo tištěny v jindřichohradecké Landfrasově tiskárně, která zde působila od roku 1797 až do znárodnění. Soubor digitalizovaných kuchařských knih také dokumentuje českoněmeckou jazykovou oblast regionu Jindřichohradecka, který se nachází na pomezí Čech, Moravy a Rakouska. Samotným městem Jindřichův Hradec procházela císařská silnice z Vídně do Prahy a do poloviny 19. století tady pravidelně zastavovali cestující mezi oběma městy.

Většina knih vybraných k digitalizaci má přímou souvislost s regionem jihovýchodních Čech. Soubor obsahuje rukopisné kuchařky, tištěné kuchařské knihy z období 18. až 20. století a kuchařské knihy a příručky pro domácnost z Landfrasovy tiskárny. Nachází se v něm např. několik vydání vídeňské kuchařky z počátku 19. století, např. *Wienerisches bewährtes Kochbuch* z roku 1801, *Neues Wienerisches Kochbuch* vydaná ve Vídni v roce 1807 či *Neustes Wiener Universal Kochbuch* Anny Dorn tištěná v roce 1845. Z původních českých titulů nechybí česká i německá vydání *Domáci kuchařky* Magdaleny Dobromily Rettigové z let 1836, 1853 a 1877 nebo unikátní *Nová výběrná knížka kuchařská* Antonína Kuperia, kterou vytiskl v roce 1821 v Jindřichově Hradci Josef Landfras. Mezi rukopisy vyniká soubor rukopisných kuchařek z pozůstalosti rodiny známé textilní výtvarnice Marie Hoppe-Teintzerové z let 1897-1933.

V loňském roce také Muzeum Jindřichohradecka digitalizovalo v rámci dotačního programu VISK6 dodavatelsky u firmy AIP Beroun dva tisky modlitebních knih německého kapucína Martina z Kochemu ze 17. a 18. století a jeden rukopis modlitební knihy z konce 18. století.

Poslední soubor digitálních kopií byl pořízen na digitální pracovišti Jihočeské vědecké knihovny, která připravila z našich fondů digitální kopie posledních ročníků Jindřichohradeckého deníku a Jindřichohradecký kulturní zpravodaj z let 1972-1980. Pro zájemce jsou digitální kopie ze Sbírky Muzea Jindřichohradecka přístupné stejně jako digitální knihovna Kramerius z www stránek naší instituce na záložce Knihovna.

Štěpánka Běhalová

JINDŘICHOHRADECKÉ SOCHY A PAMÁTNÍKY MEZIVÁLEČNÍ SOCHAŘI – JAN VÍTĚZSLAV DUŠEK (část 1)

Ve výčtu významných meziválečných sochařů nelze nepřipomenout Jana Vítězslava Duška (1891–1966), táboorského sochaře a autora jediné dnes stojící prvorepublikové sochy v našem městě – pomníku mistra Jana Husa slavnostně odhaleného v červenci roku 1923.

Sochař Dušek získal v Jindřichově Hradci další prestižní veřejnou zakázku na počátku 30. let 20. století. Jednalo se o vytvoření sousoší umístěného ve štítu na nově vznikající centrální budově úřadů v horní části Nádražní ulice. Vítězný projekt vzešel z ruky jindřichohradeckého meziválečného architekta Antonína Mečíře.

Zakázku Dušek realizoval v pískovci, jeho oblíbeným materiálem byl speciální, tzv. bohánecký pískovec, jenž použil již na

pomník Jana Husa. Sousoší, za jehož vytesání si účtoval 34 tisíc tehdejších korun, se skládá z rozměrného reliéfu s malým československým státním znakem obklopeným alegorickými sochami Vděčnosti a Oddanosti Republice. Sochy v nadživotní velikosti autor umístil po stranách znaku tak, aby na něj společně shlížely. Muž svírá levou rukou na hrudi svitek, žena má naopak na hrudi položenou ruku pravou. Celá kompozice je vystavěná zrcadlově, osa budovy prochází středem reliéfu se státním znakem. Ten byl pravděpodobně za druhé světové války na dlouhá léta zazděn. Znovuobjeven a obnoven byl až v 80. letech 20. století. Samotné sochy zůstaly na svých původních místech. Další zajímavostí vážící se k sousoší je, že totožnou postavu polonahé ženy užil Dušek ještě jednou, když odlil její sedmdesát sedm centimetrů vysokou zmenšeninu do bronzu. Ta se dnes nachází v soukromém majetku.

Navíc lze na jindřichohradecké zakázce vysledovat podobnost s monumentálním sousoším na táboorské Národní bance z roku 1930, kde se taktéž nad hlavním vchodem tyčí Duškovy postavy muže a ženy, zde zobrazující národní pospolitost a hospodárnost. Žena se opírá levou rukou o úl, muž o okřídlenou hůl obtočenou dvěma hady a jsou taktéž přikloněny jedna k druhé.

O pracovní vytíženosti sochaře Duška na počátku 30. let 20. století svědčí i to, že v červnu roku 1932, v době kdy dokončoval jindřichohradeckou zakázku, se mu dostalo významného ocenění v cizině. O jeho zahraničním úspěchu informoval Ohlas od Nežárky: "...Sochař J. Dušek z Tábora, žák Bourdellův a člen výboru Sdružení jihočeských výtvarníků, který nyní mešká v Londýně, vystavuje dvě bronzová díla v "Royal Academy of Arts".

Jest to busta presidenta T. G. Masaryka a symbolická skulptura "Klid". Vedle toho vystavuje v Paříži v salonu Nationale des Beaux-Arts jedno dílo mramorové. Uvážíme-li jak jest obtížno umělcům tuzemcům i cizincům dostati se do výstavy "Royal Academy of Arts" (letos bylo jich 13.000 odmítnuto), máme považovati Duškův úspěch za vynikající."

Jakub Valášek

Zprávy

VŠECHNY EXPOZICE MUZEA JINDŘICHOHRADSKA JSOU V OBDOBÍ OD 7. LEDNA DO 31. BŘEZNA 2023 PRO VEŘEJNOST UZAVŘENY.

KNIHOVNA MUZEA JINDŘICHOHRADSKA S BADATELNOU VE ŠTÍTŇNÉHO ULICI CELOROČNĚ POSKYTUJE SLUŽBY PRO VEŘEJNOST V PONDĚLÍ A VE STŘEDU OD 12.30 DO 15.30 HODIN. Jindy po předchozí domluvě. Knihovna nabízí zájemcům prezenční výpůjční služby z odborného fondu knihovny i ze sbírkových fondů muzea, meziknihovní výpůjční služby, reprografické, bibliografické a rešeršní služby. Osobní návštěvu lze objednat předem emailem: behalova@mjh.cz.

ONLINE SLUŽBY KNIHOVNY MUZEA JINDŘICHOHRADSKA jsou dostupné na webových stránkách muzea www.mjh.cz v záložce knihovna. Upozorňujeme zájemce na možnost studia dokumentů v digitálních knihovnách Kramerius a Manuscriptorium, k nimž v roce přibyla řada knižních titulů ze Sbírký Muzea Jindřichohradecka i z odborné knihovny. Zvláště upozorňujeme na soubor téměř padesáti kuchařských knih z období 18. – 20. století, první ročníky Jindřichohradeckého kulturního zpravodaje a poslední ročníky Jindřichohradeckého deníku.

Spolek přátel starého Jindřichova Hradce a Muzeum Jindřichohradecka Vás srdečně zvou na **VÝROČNÍ VALNOU HROMADU SPOLKU** s přednáškou Mgr. Lenky Dvořákové **JINDŘICHŮV HRADEC PŘED STO LETY – ROK 1923**. Setkání se uskuteční v **pondělí 13. února 2023 v 17.30 hodin** v konferenčním sále muzea ve Štítného ulici. Pokladna spolku bude otevřena od 17 hodin.

Muzeum Jindřichohradecka připravilo na rok 2023 **NOVÝ EDUKAČNÍ PROGRAM PRO ŠKOLY K OBDOBÍ PRAVĚKU – „Život v době kamenné – lovci a sběrači“ a „Život v době kamenné – první zemědělci“**. Součástí programu je i práce se dvěma archeologickými muzejními kufříky, které nabízí žákům a studentům jedinečnou možnost seznámit se s daným obdobím pomocí kopií pravěkých nástrojů, šperků či oděvů charakterizujících příslušné období. Zajímavým doplňkem programu je komentovaná prohlídka minivýstavy Stopy pravěku Jindřichohradecka, která je až do 3. září k vidění v konferenčním sále muzea ve Štítného ulici. Na program je nutné se předem objednat u Ing. Martiny Machartové (tel.: 384 363 661, 702 208 639, e-mail: machartova@mjh.cz).

NOVUM – měsíční zpravodaj Muzea Jindřichohradecka

Ročník XXXII. 2/2023

Odpovědný redaktor: PhDr. Jaroslav Pikal

Registrační značka: MK ČR 11673

Redakce: Bc. Iveta Maryšková

Adresa: Muzeum Jindřichohradecka, Balbínovo náměstí 19/I, Jindřichův Hradec, 377 01

Telefon: 384 363 660 (pokladna), 384 363 661 (pracovny), e-mail: muzeum@mjh.cz, www.mjh.cz